

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ”
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА
Кафедра права, філософії та політології**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Протокол № 1 від «25» серпня 2023 р.
Завідувач кафедри _____ проф. Чорний О.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ЗАГАЛЬНА СОЦІОЛОГІЧНА ТЕОРІЯ”

Галузь знань - 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність - 054 Соціологія

Освітній ступінь - бакалавр

Форма навчання - денна

Форма підсумкового контролю - екзамен

2023- 2024 навчальний рік

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри праві, філософії та політології.

Протокол №1 від 25 серпня 2023 р.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: кандидат історичних наук, доцент Акименко І.М.

Мова навчання – українська

1. ОПИС ТА ПРЕДМЕТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Обсяг навчальної дисципліни (денна форма)
Статус навчальної дисципліни: нормативна	Загальна кількість годин: 150 Шифр та назва спеціальності: 054 Соціологія
Рік підготовки: 1 Семестр: 2	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Лекції (теоретична підготовка): 30
Кількість кредитів ECTS: 5	Практичні: 20 Самостійна робота: 100 Вид контролю: екзамен

Мета дисципліни - формування у студентів знань щодо специфіка та суті основних рівнів теоретичного аналізу соціологічної дійсності, методологічні засади пізнання соціальних явищ та процесів соціального розвитку.

Основними завданнями при вивченні дисципліни є :

- на основі отриманих теоретичних знань з основ загальної соціологічної теорії, поглибити розуміння студентами суті соціальних понять та категорій;
- сформувати навички порівняння, систематизувати різні теоретичні підходи, щодо вивчення соціальної дійсності;
- сприяти розвитку соціального мислення при вивченні явищ а процесів, які відбуваються в суспільстві.

Очікувані результати навчання.

Загальні компетентності:

- ЗК01** - Здатність застосовувати знання в практичній ситуації.
- ЗК04** - Здатність бути критичним та самокритичним.
- ЗК05** - Здатність спілкуватись з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей/ видів економічної діяльності).
- ЗК06** - Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК07** - Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК08** - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК09**- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК10** - Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

- СК01** - Здатність оперувати базовим категорійно-понятійним апаратом соціології.
- СК02** - Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.
- СК03** - Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

СК04 - Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.

СК05 - Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічні дослідження.

СК06 - Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументації, висновки та рекомендації.

СК08 - Здатність дотримуватись у своїй діяльності норм професійної етики соціології.

Програмні результати навчання:

РН01- Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.

РН02- Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.

РН03 - Застосовувати положення соціологічних теорій та концепції до дослідження соціальних змін в Україні та світі.

РН04- Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

РН06 - Ефективно використовувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, виконавця) у команді, в процесі вирішення фахових задач.

РН08 - Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійно висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

РН10 - Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів.

РН12- Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тематичний план.

Назва змістових модулів і тем	кількість годин					
	денна форма					
	в тому числі					
	разом	лек.	пр.	лаб.	інд.	срс.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1.						
Тема1.Загальна соціологічна теорія у структурі соціологічного знання..	12	2				10

Тема 2. Соціологічні методи пізнання соціальної реальності.	9	2	2			5
Тема 3. Закони і категорії соціології.	12	2				10
Тема 4. Основні теоретичні парадигми в соціології.	9	2	2			10
Тема 5. Суспільство як соціальна система.	12	2				10
Тема 6. Соціальна структура суспільства	9	2	2			5
Тема 7. Соціальні процеси.	9	2	2			5
Тема 8. Особистість в системі соціальних відносин.	12	2	2			10
Разом за модуль	86	16	10			60
Модуль 2.						
Тема 9. Соціальні інститути.	12	2				10
Тема 10. Соціальні групи	9	2	2			5
Тема 11. Соціальна організація.	9	2	2			5
Тема 12. Соціальна стратифікація.	9	2	2			5
Тема 13. Соціальна мобільність	7	2				5
Тема 14. Соціальні рухи.	9	2	2			5
Тема 15. Соціальні конфлікти.	9	2	2			5
Разом за модуль	64	14	10			40
Всього	150	30	20			100

3. КОРОТКИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальна соціологічна теорія у структурі соціологічних знань

Загальне поняття соціології, її об'єкт та предмет. Структура соціологічної науки. Теоретична і прикладна соціології. Співвідношення загальної соціологічної теорії та спеціальних і галузевих соціологій. Предмет,

завдання, категоріальний апарат соціологічної теорії. Методологічні основи загальної соціологічної теорії у системі суспільних та гуманітарних наук. Функції соціологічної теорії, її завдання у вирішенні проблем реформування суспільства.

Тема 2. Соціологічні метод пізнання соціальної реальності

Метод в соціології як засіб побудови та обґрунтування системи соціологічного знання. Функціональний характер взаємозв'язку між методом і теорією класифікації методів пізнання соціальної реальності. Рівні соціального аналізу.

Тема 3. Закони і категорії соціології

Поняття соціального закону. Класифікація соціальних законів. Соціальні закони та закономірності: проблеми вивчення. Система соціологічних категорій. Співвідношення понять “соціальне” і “суспільне”. Поняття “соціальні зв’язки”, “соціальні спільності”, “соціальні явища”, “соціальні процеси”, “соціальні визнання”.

Тема 4. Теоретичні парадигми в соціології

Поняття парадигми в соціології. Класифікація парадигм в сучасному суспільстві. Теорія структурного функціоналізму. Т. Парсонса. Теорія функціонального аналізу Р. Мертона. Психоаналітична теорія (З. Фрейд). Етнометодологія Г. Гарфінкеля.

Тема 5. Суспільство як соціальна система

Соціологічні уявлення про суспільство. Суспільство як система. Структурні елементи суспільної системи. Соціальні спільності та їх різновиди. Соціальні підсистем, їх елементи і взаємодія. Поняття суспільного життя.

Тема 6. Соціальна структура суспільства

Поняття соціальної структури суспільства. Види та елементи соціальної структури: соціальні групи, соціальні інститути, соціальні організації, особистість. Типологія соціальних спільнот. Поняття соціальної мобільності. Маргінальність соціальних утворень. Соціальна стратифікація і соціальна мобільність. Головні канали та джерела середнього та вищого класу в сучасній Україні.

Тема 7. Соціальні процеси

Соціальний процес як явище суспільного буття. Класифікація суспільних процесів. Макро- і мікро соціальні процеси як предмет соціологічного аналізу. Соціальні рухи, їх природа та типи. Причини і цикли соціальних рухів.

Соціальні ситуації як чинники соціальних та громадських рухів. Соціальні та громадські рухи в Україні.

Тема 8. Особистість в системі соціальних відносин

Структурні елементи особистості: фізіологічні, психологічні, соціологічні. Типи особистості. Соціальна складова особистості (цінності, потреби, інтриги, норми поведінки). Соціологія особистості: сутність, поняття, механізми. Особа і група. Особистість в системі соціальних відносин.

Тема 9. Соціальні інститути

Соціальні інститути. Інституалізація. Ознаки соціального інституту. Функції соціальних інститутів. Базові соціальні інститути. Інститут сім'ї. Інститут бізнесу. Інститут політики. Інститут освіти. Інститут релігії. Система заохочень та санкцій.

Тема 10. Соціальні групи

Соціальна група. Квазі - група. Конгрегація. Аудиторія. Натовп. Коло друзів. Соціальний клас. Первинна група. Вторинна група. Мала група. Велика група. Референтна група. Структура групи. Групова динаміка.

Тема 11. Соціальні організації

Соціальна організація. Структура соціальної організації. Цілі соціальної організації. Учасники соціальної організації. Технологічна структура соціальної організації. Оточення соціальної організації. Конкуренція. Співпраця. Бюрократія. Управління соціальною організацією.

Тема 12. Соціальна стратифікація

Соціальний клас. Соціальна верства. Соціальна страта. Соціальна нерівності. Піраміда соціальної нерівності. Соціальна структура суспільства. Вищий клас. Середній клас.

Тема 13. Соціальна мобільність

Соціальна мобільність. Соціальний статус. Індивід. Соціальна мобільність. Вертикальна соціальна мобільність. Ліфти соціальної мобільності. Значення соціальної мобільності. Значення соціальної мобільності для суспільства.

Тема 14. Соціальні рухи

Стадія виникнення соціальних рухів. Стадія об'єднання соціальних рухів. Стадія розпаду та зникнення соціальних рухів. Експресивні рухи. Утопічні рухи. Реформаторські рухи. Рухи опору.

Тема 15. Соціальні конфлікти

Конфлікт. Соціальний конфлікт. Прихований конфлікт. Відкритий конфлікт. Стратегія конфлікту. Емоційний конфлікт. Раціоналізм конфлікту. Розв'язання соціальних конфліктів.

4. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Соціологічні методи пізнання соціальної реальності

1. Методи в соціології як засіб побудови та обґрунтування системи соціологічного знання.
2. Функціональний характер взаємозв'язків між методом і теорією.
3. Класифікація методів пізнання соціальної реальності.
4. Рівні соціального аналізу.

Тема 2. Основні теоретичні парадигми в соціології

1. Поняття парадигми і соціології.
2. Класифікація парадигми в сучасному суспільстві.
3. Парадигми макро - і мікрорівнів.

Тема 3. Соціальна структура суспільства

1. Поняття соціальної структури суспільства.
2. Види і елементи соціальної структури суспільства.
3. Типологія соціальних спільнот.
4. Поняття соціальної мобільності.
5. Проблема маргінальності соціальних утворень.
6. Соціальна стратифікація.

Тема 4. Соціальні процеси

1. Класифікація соціальних процесів.
2. Проблеми науково - обґрунтованого вимірювання соціальних процесів.
3. Соціальні рухи, їх природа і типи.
4. Причини і цикли соціальних рухів.
5. Соціальні і громадські рухи в Україні.

Тема 5. Особистість в системі соціальних відносин

1. Сутність поняття "особистість".
2. Структурні елементи особистості.
3. Типи особистості.
4. Соціальні складові особистості (цінності, потреби, інтереси, норми поведінки)
5. Соціалізація особистості: сутність поняття, механізми.

Тема 6. Соціальні групи

1. Поняття “соціальна група”.
2. Типи соціальних груп:
  - квазі- група;
  - аудиторія;
  - натовп;
  - когорта;
  - коло друзів.
3. Поняття “соціальний клас”.
4. Первинна та вторинні групи.
5. Мала, велика групи.
6. Структура групи.

Тема 7. Соціальна організація

1. Поняття “соціальна організація”.
2. Структура соціальної організації.
3. Цілі і учасники соціальної організації.
4. Оточення соціальної організації.
5. Конкуренція. Співпраця. Бюрократія. Кар’єра.
6. Управління соціальною організацією.

Тема 8. Соціальна стратифікація

1. Поняття “соціальна стратифікація”.
2. Основні види соціальної стратифікації:
  - соціальна верства;
  - соціальна страта.
3. Механізм соціальної нерівності.
4. Піраміда соціальної нерівності.
5. Соціальна структура суспільства.

Тема 9. Соціальні рухи

1. Стадія виникнення соціальних рухів.
2. Стадія об’єднання соціальних рухів.
3. Стадія розпаду та зникнення соціальних рухів.
4. Утопічні рухи.
5. Реформаторські рухи.
6. Рухи опору.

Тема 10. Соціологія конфлікту

1. Поняття “конфлікт”.
2. Види конфліктів:
  - соціальний;

- прихований;
- відкритий;
- емоційний.

3. Стратегія конфлікту.
4. Раціоналізація конфлікту.
5. Розв'язання соціального конфлікту.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Загальна соціологічна теорія у структурі соціологічного знання

1. Теоретична та емпірична соціології.

Тема 2. Соціологічні методи пізнання загальної соціологічної реальності

1. Методи збору соціологічної інформації.

Тема 3. Закони і категорії соціології

1. Соціальні закони та закономірності.

Тема 4. Основні теоретичні парадигми в соціології

1. Соціологічні школи та напрямки наприкінці XIX ст..
2. Типи соціальних дій за класифікацією М. Вебера.

Тема 5. Суспільство як соціальна система

1. Сучасне суспільство і розвиток тендерних відносин.

Тема 6. Соціальна структура суспільства

1. Основні класові теорії про загальну соціологію.

Тема 7. Соціальні процеси

1. Причини та основні фази революційного процесу.

Тема 8. Особистість в системі соціальних відносин

1. Людини і особистість
2. Поняття індивід.. індивідуальність, особистість.

Тема 9. Соціальні інститути

1. Інституційні зміни: основні закономірності, чинники.
2. Основні етапи інституалізації.

Тема 10. Соціальні групи

1. Соціальні спільності (соціальні групи): властивості.
2. Основні типи соціальних груп.

Тема 11. Соціальні організації

1. Види оточення соціальної організації.

Тема 12. Соціальна стратифікація

1. Історичні системи стратифікації.

Тема 13. Соціальна мобільність

1. Маргінальні групи суспільства.

Тема 14. Соціальні рухи

1. Типи і види революцій та їх роль в історичному процесі.

Тема 15. Соціальні конфлікти

1. Стратегія конфлікту.
2. Основні форми соціальних змін.

6. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

Рівень теоретичної підготовки студента визначається під час його усної відповіді на теоретичні питання на практичних заняттях і під час складання екзамену (заліку) та оцінюється за наступними критеріями:

- відповідність змісту;
- повнота за змістовність викладу;
- доказовість викладу;
- термінологічна коректність.

Студент може отримати **5-6 балів (відмінно)**, якщо його відповідь повністю відповідає змісту питання семінарського заняття, усі основні проблеми визначені чітко, розкриті повністю та ґрунтовно, студент демонструє високий рівень доказовості викладу матеріалу з питань на які відповідає та може викласти свою очку зору з проблеми, що обговорюється. Студент досить вільно й коректно користується соціологічною термінологією. Самостійна робота виконана у повному обсязі.

Студент може отримати **4 бали (добре)**, якщо відповідь його в основному відповідає змісту питання семінарського заняття, не всі основні проблеми визначені чітко і неповно розкриті. Студент викладає матеріал в основному аргументуючи методичні положення та відчуває труднощі у викладенні своєї точки зору щодо низки проблем. Студент в основному правильно користується соціологічною термінологією, невелика кількість помилок не перешкоджає розкриттю змісту викладення. Самостійна робота виконана з незначними неточностями.

Студент може отримати **2- 3 бали (задовільно)**, якщо відповідь лише частково відповідає змісту питання, основні проблеми визначені нечітко,

розриті лише частково і без належної глибини. Студент викладає матеріал майже не аргументуючи методичні положення, не має своєї точки зору щодо більшості проблем. Студент допускає значну кількість термінологічних помилок, що ускладнює розуміння змісту викладеного матеріалу. Самостійна робота виконана фрагментарно, із значними зауваженнями.

Студент може отримати **1 бал (незадовільно)**, якщо його відповідь не відповідає змісту питання, основні проблеми не визначені і не розкриті доказовість викладу матеріалу і самостійне міркування відсутнє. Студент майже не користується соціологічною термінологією. Самостійна робота не виконана або виконана неправильно.

Рівень володіння професійно – методичного вміння визначається виконання студентом практичного завдання, при виконанні завдань самостійної роботи, під час складання екзамену та оцінюється за наступними критеріями:

- точність та повнота виконання практичного завдання;
- обґрунтування аналізу конкретної теми з точки зору її відповідності принципам навчання, вимогам поетапного формування навичок та вмінь.

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями і підготовленим соціологічним інструментарієм;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії, активації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримувати індивідуальні консультації у викладача;

Студент зобов'язаний:

- відвідувати занятті всіх видів відповідно до встановленого розкладу, запізнення на заняття допускаються тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконувати самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену;
- набрати під час вивченні дисципліни мінімум **35 балів**.

Політика щодо дедайннів та перескладання.

Пропущені з поважних причин заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж 2 тижнів після завершення дії поважних причин і при наявності документа підстави (довідки, розпорядження про індивідуальний графік відвідування тощо)

Політика щодо академічної доброчинності.

Студенти керуються нормами “Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в Національному університету “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка (наказ ректора №383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 р. <http://drive/goole.com/file/d/1TggAAFOOn49g08VcMdXsZHGYYNpm5LPS/view>)

У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи виконання індивідуальних завдань, забороняється плагіат, фабрикації та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладача.

Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

7. РОЗПІДЛ БАЛІВ З РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ.

T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	КР	Екз.	
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	15	25	100

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	10	4	до 40
Самостійна робота	10	2	до 20
Підсумкова контрольна робота	1	15	до 15
Усього			до 75
Екзамен	1	25	до 25
Разом			до 100

8. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінки ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамена	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	добре	зараховано
75-82	C	добре	зараховано
68-74	D	задовільно	зараховано
60-67	E	задовільно	зараховано
35-59	FX	незадовільно можливістю перескладання	незараховано 3 можливістю повторного

			складання
0-34	F	незадовільно обов'язковим повторним вивченням дисципліни	3 незараховано обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття соціології, об'єкт та предмет.
2. Структура соціологічної науки.
3. Теоретична соціологія.
4. Прикладна соціологія.
5. Функції соціологічної теорії, її завдання.
6. Метод в соціології як засіб побудови.
7. Класифікація методів пізнання соціологічної реальності.
8. Рівні соціологічного аналізу.
9. Поняття соціальні закони.
10. Класифікація соціальних законів.
11. Система соціальних категорій.
12. Поняття “соціальні зв'язки”, “соціальні явища”, “соціальні дії”.
13. Поняття парадигми в соціології.
14. Класифікація парадигми в соціології.
15. Теорія функціонального аналізу (Р. Дарендорф)
16. Теорія соціального обміну (Дж .Хоманс)
17. Теорія управління враженнями (Е. Гоффман)
18. Психоаналітична теорія (З. Фрейд)
19. Соціологічні уявлення про суспільство.
20. Закони розвитку та головні ознаки суспільства.
21. Суспільство як система.
22. Поняття “соціальних систем”.
23. Структурні елементи соціальної системи.
24. Поняття “суспільне життя”.
25. Поняття “соціальної структури суспільства”.
26. Види та елементи соціальної структури.
27. Типологія соціальних спільнот.
28. Соціальні процеси як явища суспільного життя.
29. Класифікація соціальних процесів.
30. Соціальні рухи, їх природа та типи.
31. Причини соціальних рухів.
32. Цикли соціальних рухів.
33. Соціальні рухи в Україні.
34. Громадські рухи в Україні.

35. Поняття “особистість”.
36. Структурні елементи особистості.
37. Типи особистості.
38. Соціалізація особистості.
39. Особа і групи.
40. Особистість в системі суспільних відносин.
41. Поняття “соціальний інститут”.
42. Ознаки соціального інституту.
43. Функції соціального інституту.
44. Базові соціальні інститути,
45. Поняття “соціальна група”.
46. Структура групи.
47. Групова динаміка.
48. Структура соціальної організації.
49. Цілі соціальної організації.
50. Цілі соціальної організації.
51. Принципи бюрократичної організації.
52. Управління соціальною організацією.
53. Поняття “соціальна стратифікація”.
54. Механізм соціальної нерівності.
55. Піраміда соціальної нерівності.
56. Соціальна структура суспільства.
57. Стадія виникнення соціальних рухів.
58. Стадія об’єднання соціальних рухів.
59. Стадія розпаду та зникнення соціальних рухів.
60. Утопічні рухи.
61. Реформаторські рухи.
62. Соціальна мобільність
63. Соціальний статус.
64. Ліфти соціальної мобільності.
65. Групова соціальна мобільність.
66. Поняття ”конфлікти”.
67. Види конфліктів.
68. Стратегія конфлікту.
69. Раціоналізм конфлікту
70. Розв’язання соціального конфлікту.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Зміст і методичні матеріали до семінарських заняття; завдання для самостійної роботи студента; завдання для поточного контролю знань (тести); перелік питань для підсумкового контролю знань (екзамен); конспект лекцій.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА.

Основна:

1. Вербець В. Соціологія: Навчальний посібник / Вербець В., Субот О., Христюк Т.- К.: Кондор, 2009.-550С.
2. Гоблик В. Прикладна соціологія: логістика і методи дослідження: навч. посібник/ В. Гоблик, Т. Щербак.- Мукачево:РВВ МДУ, 2021-108С.
3. ЛукашевичМ., Туленков М., Яковенко Ю. Соціологія : основи загальних спеціальних і галузевих теорій: підручник.- К.:Каравела, 2008.- 544С.
4. Примуш М. Загальна соціологія: навчальний посібник/ М.Примуш.- К.:ВД “Професіонал”, 2004.- 590С.
5. Сірий Є. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні і галузеві теорії. Навчальний посібник.- Вид 2-ге.-К.: Атака, 2007- 480С
6. Соціологічна теорія: традиції і сучасність. Навч. посібник /За ред. А. Ручки.- К.:КНУ імені Т. Г Шевченка, 2007.- 363С.
7. Соціологія: підручник для студентів ВНЗ/ За ред. В. Городенка.- К.:КНУ імені Т. Г, Шевченка,-с.9-29.

Додаткова:

1. Городяненко В. Теорії середнього рівня: місце в структурі соціального знання й тенденції розвитку//Соціологія: теорії, методи, маркетинг.- 2001.- №4.
2. Костенко Н., Макєєв С.Місце і час соціології// Соціологія : теорії, методи і маркетинг.- 2008.-№1.
3. Култаєва М., Навроцький О. Шеремет І. Європейська теоретична соціологія ХХ-ХХІ ст. Навчальний посібник для студентів ВНЗ.- Харків, ХНУ імені В. Каразіна, 2008.- 328С.
4. Попова І. Публічність соціології// Соціологія: теорія, методи, маркетинг.- 2008.-№2.
5. Соціологічна енциклопедія /Ред.кол. Астахова В., Бакіров В., Городяненко В.- К.: Академвидав, 2008.- 456С.
6. Тарасенко В. Науковий інтелект соціології/ Соціологія: теорія, методи, маркетинг.- 2008.-№1.